

Oponentský posudek

Jakub Synecký:

Pojem krásný sloh a jeho užívání v české uměnovědné literatuře

Disertační práce

Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Praha 2021

Předložená disertační práce je věnována sledování pojmu „krásný sloh“ v české (a částečně německojazyčné) uměleckohistorické literatuře ve 20. a na počátku 21. století. Bohužel však nespĺňuje formální požadavky, kladené na disertační práce na PedF UK. Podle Opatření děkana č. 37/2017 je minimální rozsah vlastního textu disertační práce včetně mezer a poznámek pod čarou 180.000 znaků. Práce Jakuba Syneckého má i po započítání veškerého formálního aparátu včetně titulního listu a všech čísel stránek pouze 162.465 znaků.

Kromě tohoto klíčového formálního nedostatku trpí předložená práce celou řadou dalších fatálních obsahových opomenutí a chyb. Předně není jasné, jakou otázku chce autor řešit, respektive jak a čím by měla otázka po užívání pojmu „krásný sloh“ ve starší uměleckohistorické literatuře obohatit a posunout současný stav poznání. Nejsou zde formulována metodická či teoretická východiska a v závěru není formulován žádný inovativní pohled či originální poznatky. Poznámka: „*V době nedávné až současné se však uskutečnilo několik reprezentativních výstav, které by mohly odbornou diskusi o platnosti pojmu a potřebě jeho přesnějšího definování opět otevřít.*“ (49) svědčí o tom, že autor nedostal svému závazku formulovanému v úvodu práce: „*Závěrem mé práce by tedy mělo být zkoumání, zda a jak se chápání, užívání a interpretace pojmu krásný sloh mění u mladší a současné generace našich historiků umění.*“ Pojetí krásného slohu u nejmladší badatelské generace totiž zůstalo (jak ostatně přiznává závěr práce), až na několik zcela obecných a popisných vět, mimo zorné pole autora.

Primární otázkou, kterou si jako oponent kladu, je, do jaké míry je smysluplné soustředit se na jeden izolovaný pojem, do jehož sémantického pole nicméně patří další termíny, jako je „dvorské umění“, „internacionální sloh“, „internacionální gotika“, „umění kolem roku 1400“, „měkký sloh“ etc., a tento pojem pak vyhledávat v textech vybraných autorů a jeho užití pak evidovat pomocí citací. Při takovémto postupu je nápadná hlavně absence jakékoli interpretace, která by osvětlila, proč se zvolení autoři přiklání k tomuto a ne jinému pojmu a jaké myšlenkové, koncepční či metodologické pozadí za zvoleným pojmem a jeho užíváním v jednotlivých případech stojí.

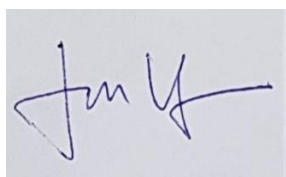
Než i v daném – z hlediska průzkumu jednotlivých autorských koncepcí uchopení umění kolem roku 1400 v diskurzu slohově-formalistních dějinách umění beztak nedostatečném – pojetí překvapí absence některých zcela klíčových informací jako je například vztah pojmu „krásný sloh“ u Jaromíra Pečírky k Pinderově pojetí na jedné, ale hlavně k Winckelmannově klasifikaci slohových fází v antickém umění na druhé straně, fakt, který je v sekundární literatuře dobře znám a zmiňován. Na druhé straně je nápadná absence novějších důležitých příspěvků k tématu krásného slohu v českém umění ať už je to originální koncepce Mileny Bartlové, formulovaná v článku *Artistic Form as a Communication Medium: What Is Beautiful about the Beautiful Style?* (in: *Public Communication in European Reformation: Artistic and other Media in Central Europe*. Eds. Milena Bartlová - Michal Šroněk. Praha 2007) a dále rozpracovaná v příslušných kapitolách její monografie *Pravda zvítězila: Výtvarné umění a husitství 1380-1490* (Praha 2015), nebo pojetí Ivo Hlobila s jeho svébytným pojmem „český krásný sloh“ (patřičně kapitoly in: *Imago, imagines - Výtvarné dílo a proměny jeho funkcí ve středověku v českých zemích I-II*, Praha 2020 – ostatně absence této publikace, která se krásnému slohu věnuje hned v několika kapitolách, je sama o sobě značně zarážející). Tato opomenutí pak vedou autora k závěrům tohoto typu: „*Mladší a současní badatelé v interpretaci krásného slohu zůstávají na pozicích předchozí generace. Čas pro novou syntézu patrně dosud*

nenastal.“ (49). To je tvrzení, jehož první část je věcně docela mylná a ta druhá má charakter pouhé floskule.

Závěrem se vrátím k formálním náležitostem práce. Na úrovni disertačního spisu se jeví jako zcela neakceptovatelné uvádět v bibliografickém soupisu práce, o kterých není ve vlastním textu žádná zmínka, ať už ve formě obsáhlejšího komentáře, citace nebo pouze odkazu na sekundární doplňující literaturu. Pro ilustraci postačí pouhých několik úvodních odkazů: nikde v textu se nepracuje s článkem Jána Bakoše *Koncepcie dejín stredovekého dreveného sochárstva..*, stejně jako není ani jednou v textu zmíněna syntetická práce Jana Białostockého *Spätmittelalter und beginnende Neuzeit*. Frapantní je pak tento způsob práce se sekundární literaturou v případě Hanse Beltinga, od něž uvádí seznam užití a citované literatury hned tři zásadní položky, nicméně v samotném textu se jeho jméno ani žádná z jeho prací neobjeví ani jednou.. Zdá se tedy, jako by byl seznam literatury převzat minimálně částečně z jiné práce a s předloženým textem, v míře, která je znepokojivá hned u několika prvních položek, vlastně nekoreluje.

Z výše uvedených formálních, jakož i obsahových důvodů nemohu doporučit disertační práci Jakuba Syneckého k veřejné obhajobě.

V Praze, 12. listopadu 2021

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Klípa', written on a light-colored background.

PhDr. Jan Klípa, Ph.D.